

明朝那些事儿

Stories of Ming Dynasty

ย้อนอดีตราชวงศ์หมิง

เล่ม 2

ตั้งเหนียนหมิงเยว่ (当年明月)

เขียน

ชาญ ธนประกอบ

แปล

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์		5
คำนำผู้แปล		7
คำนำผู้เขียน		9
บทที่หนึ่ง	จักรพรรดิเจี้ยนเหวิน : ความวิตกของจักรพรรดิ	11
บทที่สอง	जूดีผู้รอคอย : ความทุกข์ของजूดี	22
บทที่สาม	เตรียมปฏิบัติการ	32
บทที่สี่	จำใจต้องกบฏ	43
บทที่ห้า	สงครามเอ็งตายข้าวอยู่	64
บทที่หก	คู่ปรับของजूดี	91
บทที่เจ็ด	อีกก้าวเดียวจะชนะ	123
บทที่แปด	พลีชีพเพื่อชาติ ปมปริศนา โทดเหี้ยมทารุณ ความอ่อนแอ	139
บทที่เก้า	ความกลัดกลุ้มของฮ่องเต้	149
บทที่สิบ	เกียรติศักดิ์ฮ่องเต้	168
บทที่สิบเอ็ด	ทางเลือกของราชัน	200
บทที่สิบสอง	หลังเจ็งเหอแล้ว ไม่มีเจ็งเหออีก	210
บทที่สิบสาม	กวาดหัวปฐพี	236
บทที่สิบสี่	โอรสแห่งสวรรค์เฝ้าประตูอาณาจักร	254
บทที่สิบห้า	ใครขัดคำสั่งต้องกำจัด	272
บทที่สิบหก	ทรัพย์สินแห่งราชัน	293

บทที่สิบเจ็ด	เติมพันด้วยชีวิต	319
บทที่สิบแปด	ความลับสุดท้าย	342
เกี่ยวกับผู้เขียน		365
เกี่ยวกับผู้แปล		366

บทที่หนึ่ง

จักรพรรดิเจียนเหวิน :

ความวิตกกังวลของจักรพรรดิ

ก่อนฮ่องเต้จูหยวนจางจะสวรรคต ได้ทรงแต่งตั้งให้พระนัดดา จูววินเหวินเป็นทายาทสืบสันตติวงศ์ จูหยวนจางเสด็จสวรรคตอย่างสงบ เพราะพระองค์ทรงเล็งเห็นว่าจูววินเหวินจะต้องสืบปณิธานของพระองค์ ได้อย่างแน่นอน และสร้างความรุ่งเรืองแก่ราชวงศ์หมิงยิ่งกว่าเดิม คนหนึ่ง จากไปอย่างสบายใจ กลับทิ้งอีกคนที่ปริวิตกไว้

เงาทะมึนอันยิ่งใหญ่ของจูหยวนจางหายไปจากร่างของจูววินเหวิน แล้ว ในที่สุดจูววินเหวินก็ได้ปกครองอาณาจักรแบบเป็นตัวของตัวเองได้แล้ว แต่หนุ่มน้อยวัยเพียงยี่สิบเอ็ดคนนี้ก็ต้องแปลกใจที่ตนเองยังคงไม่เห็น แสงตะวัน เพราะยังมีเงาร่างของคนอีกเก้าคนครอบงำตนอยู่อีก

ทั้งเก้าคนนี้ก็คือโอรสทั้งเก้าพระองค์ของจูหยวนจาง เริ่มนับตาม ดินแดนที่ครอบครองเป็นอ้อมจากตะวันออกเฉียงเหนือถึงตะวันตกเฉียงเหนือ คือ เหลียวอ๋อง หนิงอ๋อง เยียนอ๋อง กู้อ๋อง ต้ายอ๋อง จิ้นอ๋อง ฉินอ๋อง

ซึ่งอ่องและซู่อ่อง

หากกล่าวว่่าฮ่องเต้คือเจ้าของที่ดินรายใหญ่ที่สุด ถ้าเช่นนั้นทั้ง
เก้าคนนี้ก็คือองครักษ์พิทักษ์เจ้าของที่ดิน

จุหยวนจางแต่งตั้งบุตรยี่สิบสี่คนและหลานหนึ่งคนเป็นอ่อง
กระจายครองทั้งแผ่นดิน บุคคลสำคัญเหล่านี้ถูกขนานนามว่าฟานอ่อง
(เจ้าผู้ครองหัวเมือง) พวกเขามีตำแหน่งและกองทัพของตนเอง อ่องทุกท่าน
มีองครักษ์สาม แต่โปรดสังเกตองครักษ์สามในที่นี่มิได้หมายถึงคนสามคน

ที่เรียกว่่าองครักษ์เป็นชื่อรวม อาจมีจำนวนคนตั้งแต่สามพันคน
จนถึงหนึ่งหมื่นเก้าพันคนก็ได้ มองในมุมนี้ก็พอจะเข้าใจกำลังที่แท้จริง
ของบรรดาอ่องทั้งหลาย

ศิย์เวิร์ดข้างต้นคือคำว่่าจนถึง ตามข้อกำหนดนี้ ฟานอ่องมีกองกำลัง
ได้ตั้งแต่เก้าพันคนถึงห้าหมื่นเจ็ดพันคน และในทางปฏิบัติบรรดาฟานอ่อง
มักนิยมเลือกตัวเลขอย่างหลัง อำนาจมาจากปากกระบอกปืนนี่นา ต่อให้
ไม่ต้องการอำนาจการปกครอง เลี้ยงลูกน้องไว้เฝ้าบ้านเยอะหน้อยยอมดีกว่า

จะว่่าไปแล้วตัวเลขนี้ก็ไม่ว่่ามากนัก แคห้าหมื่นกว่านายย่อมสู้
ส่วนกลางไม่ได้ จึงเห็นได้ว่าจุหยวนจางคิดไว้แล้วในการวางระบบกองทัพ
แต่ใดๆ ในโลกล้วนมาพึ่งเอาตรงที่มีช้อยกเว้น

ช้อยกเว้นที่ว่่าคือบางคนในเก้าคนที่กล่าวถึงข้างต้น พวกเขาได้รับการ
ยกเว้น เพราะพวกเขามีภารกิจที่สำคัญมาก - การรักษาชายแดน

เขตการป้องกันของพวกเขาเราเคยกล่าวไปแล้ว เจ้าของกองกำลัง
ทั้งเก้านี้ก็เหมือนกับเขตมณฑลทหารเก้าเขต รับผิดชอบภารกิจที่แตกต่าง
กัน ในจำนวนนี้เขียนอ่องกับจิ้นอ่องทรงอิทธิพลที่สุด พวกเขาต่างมี
กำลังพลมากกว่าแสนนาย กล่าวได้ว่ามีแสนยานุภาพเกรียงไกร แต่อ่อง
สององค์นี้มีใช้ผู้แกร่งที่สุดในเก้าพระองค์ ที่ได้รับการยกย่องจากทุกฝ่าย
ว่่าแข็งแกร่งที่สุดคือหนึ่งอ่อง คนผู้นี้ “นำพลแปดหมื่น รดศึกหกพัน”
ดูแล้วกำลังพลไม่มากเท่าเขียนอ่องและจิ้นอ่อง แต่ในมือของเขากลับมี

กองกำลังที่แข็งแกร่งที่สุดในยุคนั้น – ตัวเหยียนซานเว่ย

นี่เป็นกองกำลังพิเศษ กล่าวได้ว่าเป็นกองกำลังไร้เทียมทานของทัพหมิง ประกอบด้วยทหารมองโกลทั้งหมด ประสิทธิภาพการรบสูงเยี่ยม อาจมีคนถามว่าทำไมชาวมองโกลพวกนี้จึงยอมให้ราชวงศ์หมิงใช้สอย?

ความจริงคำตอบก็ง่ายมาก เนื่องจากราชสำนักจ่ายเงินเดือนเบี้ยหวัดตรงเวลา พวกทหารต่างด้าวเหล่านี้กินอิ่มแล้วยังมีเวลาไปหาความสำราญได้ ส่วนราชวงศ์เป่ย์หยวนเองมักให้สัญญาเป็นกระดาษก่อนออกรบ ค่อยสัญญาว่าถ้าออกรบสมบัติที่แย่งชิงมาได้จะตกเป็นของพวกเขา แต่ปรากฏว่าพอแย่งมาได้จริงต้องส่งเข้ากองกลางก่อน หักลบเหลือแล้วจึงเป็นของตนเอง

นี่คือการค้าขายขาดทุนชัดๆ เสี่ยงเป็นเสี่ยงตายแย่งสมบัติมาได้ยังต้องหักส่วนกลาง เกิดรบตายก็ไม่มีใครสนใจ ถ้าขึ้นก็สู้เป็นข้าราชการหมิงจะดีกว่า ได้ทั้งเงินเดือนและสวัสดิการ จึงมีชาวมองโกลนับไม่ถ้วนถูกดึงดูดมาเข้าราชวงศ์หมิงเพราะนโยบายนี้

ต่อหน้าผลประโยชน์ การรักษาไว้ซึ่งความซื่อสัตย์ภักดีเป็นเรื่องยากมาก

นอกจากนี้หนิงอ๋องยังเป็นคนดูร้ายมาก ว่ากันว่าในการออกรบทุกครั้งเขาจะนำหน้าแม่ทัพนายกอง เหมือนกับแรมโบ้ในภาพยนตร์เรื่อง *นักรบเดนตาย (First Blood)* ฆ่าคนได้โดยไม่กะพริบตา สับหัวคนเหมือนหันผัก แม้แต่คนโหดเช่นเยียนอ๋องก็ยังคงเกรงใจอยู่สามส่วน

อ๋องหลายองค์ที่แยกย้ายกันรักษาชายแดนนี้ยังชอบจัดการซ้อมรบร่วมอยู่บ่อยครั้ง เอะอะก็ระดมคนนับแสนไปพาดฟันกันตามชายแดนยามใดที่มีรายการแบบนี้ กองกำลังจรรยาของเป่ย์หยวนก็จะมุดลงใต้ดินทันที

ความจริงแล้วเสียงโห่ร้องเช่นฆ่าจากการซ้อมรบร่วมนี้ มิเพียงข่มขวัญชาวเป่ย์หยวน ยังกระเทือนต่อจิววินเหวินผู้เป็นฮ่องเต้ด้วย สำหรับ

พระองค์แล้วนี้มันชุ่มชุ่มกันชัดๆ

น่าจะใช้มาตรการสักหน่อยแล้ว

จิววินเหวินเป็นคนดี ตอนเขาอายุได้สิบห้าปี จูเปียวผู้เป็นบิดาป่วยหนัก จิววินเหวินก็เฝ้าดูแลอย่างใกล้ชิด ความกตัญญูของเขามีได้ทำให้สวรรค์เห็นใจและรังสรรค์ชีวิตของจูเปียวไว้ หลังจูเปียวถึงแก่กรรม จิววินเหวินก็รับเอน้องชายสามคนมาอยู่กับตน เป้าหมายก็ง่ายมาก เขาไม่อยากให้น้องๆ ที่ยังเล็กอยู่ต้องแบกรับความเจ็บปวดจากการสูญเสียบิดา เขารู้ดีว่าพวกเขาต้องการความรักจากครอบครัว

ปีนั้นเขาอายุเพียงสิบห้าปี

นอกจากนี้เขายังรับหน้าที่รับใช้จูหยวนจางด้วย เนื่องจากจูหยวนจางเป็นคนซื่อโมโห คนที่คอยรับใช้ใกล้ชิดต้องระวังศีรษะให้ดี จิววินเหวินกลับชอบอาสานั่นเอง เขาอยู่รับใช้ข้างกายจูหยวนจางจนถึงวันที่จูหยวนจางลาโลกไป เขาทำหน้าที่ทั้งบุตรและหลานได้อย่างสมบูรณ์

เขาเป็นเด็กหนุ่มที่โตเกินวัย แน่นนอน บัจฉยที่ทำให้เขาต้องเติบโตอย่างรวดเร็วไม่เพียงเพราะการจากไปของบิดาแต่ด้วยเด็ก หากยังมีเหล่าท่านอาทั้งหลายด้วย

■ การคุกคามของอา

ที่จิววินเหวินจดจำได้ไม่มีวันลืมมีอยู่สองเรื่อง ครั้งแรก อาจารย์จูหยวนจางเขียนกลอนคู่วรรคแรกว่า ลมโชยทางอาซาพาพันสาย ขอให้ นักเรียนต่อวรรคที่สอง นักเรียนมีแค่สองคน คนหนึ่งคือเด็กดีจิววินเหวิน อีกคนคือนักเรียนแก่แดดจู้ตี้ จิววินเหวินตอบก่อน แต่เขียนได้ไม่คล้องจองนัก คำตอบของเขาคือ “ฝนกระหน่ำชนแกะกลืนคละคลุ้ง” แม้จะกล่อมเกลี้ยง ได้ว่าพอไปไหน แต่ก็ไร้รสนิยมสิ้นดี ยามนี้เด็กแก่แดดจู้ตี้กลับได้คิดหลุดปากออกมาว่า “ตะวันทอประกายเกล็ดมัจกรทองหมื่นแถม”

กลอนคู่วรรคนี้ความหมายชัดเจนและเน้นคำว่ามัจกร จูหยวนจางพอใจมากจึงกล่าวชมเชยจู้ตี้ ซึ่งจู้ตี้ก็ถือโอกาสขายตามองจิววินเหวิน

แวบหนึ่ง เป็นเชิงตากถางว่าเอ็งก็ได้แค่นี้แหละ

แม้จิวินเหวินจะยังเล็กอยู่ แต่กลับเข้าใจความหมายในสายตา

อีกครั้งหนักกว่านี้ หลังเลิกเรียนแล้ว จิวินเหวินบังเอิญเจอเด็กแก่แดดจู้ จู้เห็นรอบข้างไม่มีใครอยู่จึงเผยโฉมนักเลงโต ใช้มือตบหลังจิวินเหวินกล่าวว่า “คิดไม่ถึงว่าเจ้าเด็กน้อยก็มีวันนี้ด้วย”

พฤติกรรมนี้ของจู้จู้ในสังคมศักดินาของโบราณถือว่าหยาบคายมาก ประมาณว่าคล้ายกับวัยรุ่นที่ไปดักปล้นเด็กหน้าโรงเรียนอย่างไรอย่างนั้น

จิวินเหวินนึกไม่ถึงว่าจู้จู้จะเหิมเกริมขนาดนี้ ยามกะทันหันไม่รู้จะรับมืออย่างไร ในเวลานี้อาจารย์จูหยวนจางมาเห็นเข้าพอดีจึงโกรธมาก ตาจู้จู้ยกใหญ่ ปฏิกริยาของจิวินเหวินกลับเป็นเรื่องน่าคิด

เขาไม่เพียงมิได้ฟ้องจูหยวนจาง กลับยังช่วยแก้ตัวแทนจู้จู้ บอกจูหยวนจางว่าพวกเขาอาหหลานกำลังเล่นกัน จูหยวนจางจึงได้ละเว้นไม่เอาเรื่อง

คุณต้องนับถือปฏิกริยาฉับไวของจิวินเหวินจริงๆ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์นี้มีพรสวรรค์ในการอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน แต่ในมุมมองของผมแล้ว พรสวรรค์ที่ว่านี้ดูเหมือนจะเป็นเรื่องน่าเศร้า

ในสายตาของจูหยวนจาง จู้จู้เป็นลูกที่ตีคนหนึ่ง แต่ในสายตาของจิวินเหวินแล้ว จู้จู้คือท่านอาตั่วร้าย นี่ก็ไม่มีอะไรขัดแย้งกัน ดังนั้นเราได้กล่าวมาแล้ว จู้จู้มีสองหน้า หน้าหนึ่งไว้ให้พ่อดู อีกหน้าหนึ่งให้หลานดู

ภายใต้สภาพเช่นนี้จึงมีคำโต้ตอบที่ลือลั่นในประวัติศาสตร์

หลังจูหยวนจางจบปัญหาเสรีจนาฆ่าโคถึกแล้ว เคยพูดกับจิวินเหวินอย่างได้ใจว่า “ข้าจัดการส่งพวกอาของเจ้าหลายคนไปเฝ้าชายแดนแล้วให้พวกเขาไปอยู่เฝ้ายาม ส่วนเจ้าก็อยู่บ้านเป็นฮ่องเต้อย่างสบายอกสบายใจก็แล้วกัน”

ว่าแล้วจួយจนจางก็หัวเราะ แต่จิวินเหวินไม่หัวเราะด้วย เขามีได้
เออเออเหมือนเคยกลับมาอยู่ในความคิด

นี่คือโอกาส คำพูดบางอย่างต้องพูดจนได้ งั้นก็ถือโอกาสนี้พูดออกมา
จะดีกว่า

จิวินเหวินเงยหน้าขึ้น ใช้น้ำเสียงวิตกกังวลกล่าวคำพูดที่จួយจนจาง
นึกไม่ถึง “ศัตรูรุกรานจากภายนอกให้พวกท่านบริหารจัดการ แล้วถ้าพวก
ท่านอามีใจเป็นอื่น ข้าควรจัดการกับพวกเขาอย่างไร?”

จួយจนจางผู้ฆ่าของกุศโลบายตลอดชีวิตถูกคำถามนี้ทำเอาอึ้งไป
หรือว่าแม้แต่ลูกในไส้ก็เชื่อไม่ได้? เขาเงยไปเนิ่นนานแล้วถึงกับกล่าวคำพูด
ที่จิวินเหวินนึกไม่ถึงมาก่อน “แล้วเจ้าว่าอย่างไร?”

คราวนี้จิวินเหวินเป็นฝ่ายอึ้งแล้ว ลูกบอลลูกเตะกลับมา ถ้าข้า
ทำได้ยังต้องถามท่านผู้เฒ่าอีกหรือ? ปู่หลานสองคนเหนื่อยหนักกับ
คำถามนี้ แต่คำถามยังคงต้องตอบ จิวินเหวินครุ่นคิดอยู่นานแล้วจึง
ตอบแจ่มแจ้งห้าขั้นตอนตามหลักวิทยานิพนธ์ “ก่อนอื่น ควรใช้คุณธรรม
มาครองใจพวกเขา จากนั้นใช้จารีตประเพณีมาตีกรอบพฤติกรรมของ
พวกเขา หรือไม่ก็ลดพื้นที่การครอบครองของพวกเขา ขึ้นต่อมาก็คือเปลี่ยน
ฐานะให้ไปกินเมืองอื่น ถ้ายังไม่เป็นผลก็คงต้องพบกันด้วยศาสตราแล้ว”

จួយจนจางที่เชี่ยวชาญการอุบายมาชั่วชีวิตหลังฟังแผนนี้แล้วถึง
กับออกปากชมเชยว่า “ดีมาก ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้แล้ว”

จួយจนจางดีใจมาก สัญชาตญาณบอกเขาว่าวิธีการที่จิวินเหวิน
ว่ามานี้จะต้องแก้ไขภัยแฝงนี้ได้แน่ แต่ความเป็นจริงจะราบรื่นอย่างที่คิด
จริงหรือ? จะมีช่องโหว่ไหนหนอ?

ความจริงในเวลาต่อมาพิสูจน์แล้วว่าไม่มีช่องโหว่ วันนี้เราหวนมอง
บทสนทนาในระดับประวัติศาสตร์นี้แล้ว ก็พบว่าพวกเขาทั้งสองต่างก็มี
เหตุผล การตัดสินใจของจួយจนจางไม่ผิด ไม่มีวิธีใดดีกว่าวิธีของจิวินเหวิน
จริง แต่เขาละเลยปัจจัยสำคัญประเด็นหนึ่ง นั่นคือความสามารถของ

จิวินเหวิน

จิวินเหวินเป็นเด็กฉลาด ตามบันทึกทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากลักษณะศีรษะของเขาไม่ดี จูหยวนจางเคยเกลียดเขามาก แต่ต่อมาจูหยวนจางค่อยๆ พบว่าเด็กคนนี้เฉลียวฉลาดมาก ท่องตำราเก่งจึงเริ่มเฝ้าสังเกต และสุดท้ายยกให้เป็นทายาท

ณ ที่นี้ต้องขออธิบายถึงปัญหาด้านความสามารถสักหน่อย ตอนผมยังเล็กอยู่ ช่างบ้านผมมีเด็กคนหนึ่งอายุแค่ห้าขวบก็ช่วยพ่อแม่ไปซื้อซีอิ๊วได้ แถมยังต่อรองราคาได้ด้วย ชาวบ้านรู้เข้าต่างยกย่องชมเชย เพราะทุกครั้งที่ไปซื้อซีอิ๊วเป็นต้องช่วยบ้านประหยัดได้หนึ่งสตางค์ ทุกคนบอกว่าเป็นเด็กที่เก่งมาก สิบกว่าปีต่อมาผมบังเอิญได้ยินคนบอกว่าเขาเรียนจบแล้วอยู่กับบ้านทำงานทำไม่ได้ แต่ยังคงไปซื้อซีอิ๊ว ที่ต่างกันมีอยู่อย่างเดียวคือเก่าแก่ร้านขายซีอิ๊วไม่ยอมให้เขาต่อรองราคาแล้ว

การซื้อซีอิ๊วเป็นเพียงอุปมาอุปไมย ประเด็นคือต้องการอธิบายว่าการเรียนหนังสือเก่งกับการจัดการปัญหาเป็นคนละเรื่องกัน เรียนหนังสือเก่งมิได้หมายความว่าจัดการเรื่องราวได้เก่ง คนที่วางแผนได้ก็ใช่ว่าจะเป็นผู้ปฏิบัติตามแผนได้

■ ทีมงานของเจี้ยนเหวินตี้

ความจริงแล้วจูหยวนจางมิได้โยนปัญหาที่ซับซ้อนนี้ให้กับหลานชายผู้ไร้ประสบการณ์ตามลำพัง เขาทั้งคนกลุ่มหนึ่งไว้ให้จิวินเหวิน ช่วยเขาปกครองแผ่นดิน ในจำนวนนี้มีบุคคลสำคัญสามคน และพวกเขากลายเป็นทีมงานคนสำคัญของพระเจ้าเจี้ยนเหวินในเวลาต่อมา

■ คนแรก

ระหว่างรัชศกทงอู่ จูหยวนจางเคยกล่าวเป็นนัยต่อจิวินเหวินผู้ได้รับเลือกให้เป็นทายาทว่า ตนเองได้คัดสรรคนที่จะช่วยปกครองแผ่นดินไว้แล้ว คนผู้นี้แม้จะมีความสามารถแต่ก็มีข้อด้อยคือเย่อหยิ่งโอหัง ดังนั้นจึงยังใช้สอยในเวลานี้ไม่ได้ ต้องกดไว้ระยะหนึ่งก่อน วันข้างหน้าจึงจะ

เป็นใหญ่เป็นโตได้ จากนั้นเขาก็เอ่ยชื่อคนคนนี้ออกมา : ฟางเสี่ยวหู

ทุกคนคงจำบทเรียนจากคำพูดของจูหยวนจางได้ โดยทั่วไปเมื่อผู้นำจะให้ตำแหน่งใครมักต้องกดขี่ไว้สักพัก ที่เรียกว่าการฝึกฝนก็มาจากตรงนี้เอง จงอย่าได้แข็งขืนกับท่านผู้นำเพราะการนี้เป็นอันขาด มิฉะนั้นอาจถูกกดไว้ตลอดชีวิตก็ได้

จะว่าไปก็น่าขัน ฟางเสี่ยวหูผู้นี้คือบุตรชายของฟางเค่อฉินที่ถูกประหารโดยไร้ความผิดในคดีตราประทับสมุดเปล่า ฆ่าพ่อแต่ใช้ลูกก็ไม่รู้ว่าเป็นการกดขี่ฟางเสี่ยวหูหรือไม่

ฟางเสี่ยวหูรู้รูปการณ์คัมภีร์เป็นอย่างดีแต่เล็กเป็นที่ชื่นชมของคนทั่วไป อาจารย์ของเขาคือซ่งเหลียนปราชญ์ผู้เรืองนาม และตัวเขาเองก็มักถือว่า “กระจำงโน่วถีแห่งราชัน จัดแจงให้บ้านเมืองสันติสุข” เป็นภารกิจของตน แต่ที่ตัวเขาเองอดแปลกใจไม่ได้คือ ตนเองชื่อเสียงออกโด่งดังแถมอาจารย์ยังเป็นขุนนางในราชสำนัก ระหว่างหน่อศกปีที่สี่สิบห้า และสี่สิบห้า ทหารกองธนูเคยเสนอชื่อเขาต่อจูหยวนจางสองครั้ง แต่ตนเองกลับมิได้ถูกเรียกตัวเข้ารับราชการ

เรารู้ว่าเพราะอะไร แต่ฟางเสี่ยวหูในยามนั้นมีธุระ เขาจึงเผื่อรอคอยถึงสี่ปีเต็มๆ จากจุดนี้จึงเห็นได้ว่าความคิดของท่านผู้นำลึกซึ้งสุดจะหยั่งคะเนจริงๆ

จูหยวนจางบอกจูอินเหวินว่าฟางเสี่ยวหูเป็นคนเชื่อถือได้ เขาจะจงรักภักดีต่อเจ้าตลอดชีวิต และจะช่วยเจ้าปกครองอาณาจักรสร้างความรู้เรื่องแก่แผ่นดิน

ที่เขากล่าวมาถูกแค่ครั้งเดียว

■ คนที่สอง

ระหว่างรัชศกหน่อ เนื่องจากตำหนักจินเชินเตี้ยนในราชธานีไม่ได้ติดสายล่อฟ้าไว้จึงถูกฟ้าผ่าจนพัง ถ้าเป็นสมัยปัจจุบันคงต้องมีการโฆษณาให้เอาใจใส่ด้านความปลอดภัย สอนให้ทุกคนระมัดระวังความเปลี่ยนแปลง

ของลมฟ้าอากาศแล้วซ่อมแซมเสียให้เรียบร้อย แต่ในสมัยนั้นนี่เป็นเรื่องใหญ่โตมโหฬารทีเดียว จุหยวนจางคิดว่าฟ้าพิโรธจึงตัดสินใจไปบวงสรวงที่วัด ประมาณว่าเขาคงคิดว่าตนเองทำความผิดไว้มีใช้น้อย ดังนั้นการบวงสรวงครั้งนี้เขาจึงคัดเลือกคนกลุ่มหนึ่งไว้ร่วมพิธีด้วย

เงื่อนไขการคัดเลือกเข้มงวดมาก นั่นคือภายในเก้าปี (รวมเก้าปี) จะต้องไม่เคยทำความผิด สำหรับรัชศกหลงอู่แล้วยากยิ่งเทียบฟ้า ในสมัยนั้นข้าราชการบริหารรักษาศิระชะไว้ได้ก็เก่งแล้ว ต่อให้คุณไม่ผิด ท่านจูเราก็หาเรื่องให้คุณผิดจนได้ ดูๆ แล้วคนที่มีคุณสมบัติตามนี้คงต้องเป็นผู้จิตใจบริสุทธิ์ที่สุด อย่างน้อยก็บริสุทธิ์ต่อท่านจูของเรา

แม้จะได้ตัวไม่มากแต่ก็เชื่อว่าจะไม่เสียเลย ฉิเตอคือหนึ่งในจำนวนนี้ จุหยวนจางต้องตาเขาเพราะเรื่องนี้และจำไว้ในใจ หลังพิธีบวงสรวงแล้ว จุหยวนจางก็พระราชทานชื่อใหม่ให้ฉิเตอเป็นฉิไท่ และแล้วชื่อฉิไท่ก็คือสัญลักษณ์ตัวแทนชั่วชีวิตของเขานับแต่บัดนั้น

คนคนนี้เป็นฝ่ายบุ๋น แม้จะไม่เคยนำทัพแต่กลับถูกแต่งตั้งให้เป็นองครักษ์ซ้ายของกลาโหม จุหยวนจางก็เคยวางใจไม่ลงเช่นกัน จึงได้จัดให้เขาสอบคนเดียวหน้าพระพักตร์ ถามชื่อของแม่ทัพตามชายแดน ฉิไท่ตอบได้อย่างฉาดฉานจากตะวันออกไปถึงตะวันตก ไ่จากใต้จรดเหนือ ไม่ตกหล่นใครสักคน ได้คะแนนเต็ม ต่อมาถามไถ่ถึงภูมิภาคแต่ละท้องถิ่น คราวนี้ฉิไท่ไม่พูด แต่ล้วงสมุดเล่มเล็กออกจากแขนเสื้อ ในสมุดบันทึกไว้ละเอียดยิบ จุหยวนจางประหลาดใจมากและรู้สึกชื่นชม

ฟังทราบว่าการสอบสัมภาษณ์หน้าพระพักตร์นี้เป็นเรื่องกะทันหัน ฉิไท่ไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า นี่แสดงว่าคนผู้นี้ยามปกติถือเอาเรื่องราวเหล่านี้เป็นตำราท่องบ่นไว้แล้ว แถมยังบันทึกเป็นสมุดเล่มเล็ก ไปไหนก็ติดตัวไปคู่ได้ ความขยันเล่าเรียนเทียบได้กับนักศึกษาปีสี่ยุคปัจจุบันที่ท่องศัพท์บนรถเมล์ เขาจะเป็นขุนนางคนสำคัญของพระเจ้าเจี้ยนเหวินดี

■ คนที่สาม

คนคนนี้เป็นช่างพิเศษ ตั้งแต่เข้ารับราชการก็คือพรรดพวกของ

จิววินเหวิน เขาคือหวงจื่อเฉิงเป็นชาวมณฑลเจียงซี หงอู่ศกปีที่สิบแปด (1385) เขาโต้งดั่งเหมือนพลูเพราะสอบได้คะแนนสูงลิ่วเป็นบัณฑิตอยู่หยวน ในปีนั้น ต่อมาได้รับคัดเลือกให้เป็นเพื่อนร่วมเรียนของวังตะวันออก (หมายถึงตำหนักรัชทายาท) นี่เป็นงานที่มีอนาคตสดใสทีเดียว เพราะเพื่อนร่วมเรียนก็คือเพื่อนที่เรียนหนังสือพร้อมราชโอรส และราชโอรสก็คือฮ่องเต้ในวันข้างหน้า การทำงานในตำแหน่งนี้ต้องมีความรอบรู้มหาศาลทีเดียว

ขณะจิววินเหวินยังเป็นพระเจ้าหลานเธอ เขาก็อยู่เคียงข้างจิววินเหวิน มาโดยตลอด และเกิดเรื่องราวครั้งหนึ่งทำให้มิตรภาพระหว่างเขากับจิววินเหวินผูกพันกันแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

อยู่มาวันหนึ่ง จิววินเหวินทอดถอนใจอยู่หน้าประตูตำหนักตะวันออก บังเอิญหวงจื่อเฉิงผ่านมาเห็นเข้าจึงถามว่าเป็นอะไร จิววินเหวินถือว่าเขาเป็นคนกันเองจึงบอกเล่าความจริง ที่เขาวิตกก็คือพวกท่านอาทั้งหลาย เกิดท่านอาพวกนี้วันหลังเป็นกบฏแล้วจะทำอย่างไรดี คาดไม่ถึงว่าหลังหวงจื่อเฉิงฟังแล้วก็ยิ้มน้อยๆ บอกจิววินเหวินว่าอย่ากังวลไปเลย เขากล่าวว่า “พวกอ่องทั้งหลายก็แค่มีกำลังพอบอกกันตนเองเท่านั้น ถ้าพวกเขากล้ากบฏ ราชสำนักออกทัพไปปราบจะชนะอย่างแน่นอน!” จากนั้น เขาก็ยกตัวอย่างสมัยพระเจ้าจิ้งตี้แห่งราชวงศ์ฮั่นที่ปราบกบฏเจ็ดแคว้นมาให้กำลังใจจิววินเหวิน บอกว่าขอเพียงราชสำนักออกทัพ กบฏต้องราบคาบอย่างแน่นอน

จิววินเหวินฟังแล้วก็สบายใจ เขาจดจำคำพูดเหล่านี้ไว้ และขอบคุณที่หวงจื่อเฉิงชี้ทางสว่างแก่เขา

นี่คืออีกตัวอย่างหนึ่งที่ยกตำรามาอ้างอิงปัจจุบันโดยไม่คำนึงถึงสภาพความเป็นจริง ขอลถามหน่อยเถิดว่าโจวหย่าฟู¹อยู่ที่ใด เจ้าหวงจื่อเฉิงจะนำทัพออกศึกได้หรือ?

¹ โจวหย่าฟูคือแม่ทัพที่ช่วยพระเจ้าฮั่นจิ้งตี้ปราบกบฏ

สรุปแล้วทั้งสามคนนี้มีชื่อเหมือนกันหลายประการ คือล้วนเป็นคนรอบรู้ตำราตำรา ล้วนเป็นฝ่ายขุน ล้วนมีอุดมการณ์ที่ยิ่งใหญ่ ล้วนเป็นพวกดีแต่กอดตำรา

หนอนตำราพาชาติฉิบหาย มิใช่คำพูดโคลมลอย!

หลังเจียนเหวินขึ้นเป็นฮ่องเต้แล้ว ได้เรียกตัวฟางเสี่ยวทงกลับมาทันทีและแต่งตั้งให้เป็นราชบัณฑิต ขณะเดียวกันเลื่อนตำแหน่งฉีไท่เป็นสังฆคุลาโหม (รัฐมนตรี) ให้หวงจื่อเจิงเป็นเสวียสือในทำเนียบราชบัณฑิต และแล้วหนอนตำราสามคนนี้ก็กลายเป็นคลังสมองของเจียนเหวินฮ่องเต้

หลังจู่วินเหวินสถาปนาเป็นฮ่องเต้แล้ว ทรงรับสั่งถามหวงจื่อเจิงว่า “ซินแส ท่านยังจำคำพูดที่กล่าวนอกประตูตำหนักตะวันออกได้หรือไม่?”

หวงจื่อเจิงตอบอย่างสำรวม “ข้าน้อยมิกล้าลืมเลือน!”

ถ้านั่นก็ลงมือเถอะ จะช้าหรือเร็วจู่ตีก็ต้องกบฏแน่ ลงมือก่อนย่อมได้เปรียบ ลงมือทีหลังคงย่าแย่ ข้าตัดสินใจไม่ผิด มันต้องกบฏแน่!

บทที่สิบ จุดผู้รอคอย : ความทุกข์ของจุด

ความจริงจุดไม่คิดจะกบฏ เขาอยากเป็นฮ่องเต้แต่ไม่ยากกบฏ

ดูแล้วเหมือนจะเป็นปัญหาที่ย้อนแย้ง แต่ความจริงแล้วไม่ มองในแง่สิทธิและหน้าที่แล้ว การเป็นฮ่องเต้คือสิทธิ ส่วนการกบฏคือหน้าที่ เพราะสำหรับคนเกิดผิดเวลาหรือเกิดผิดที่แล้ว ถ้าอยากได้สิทธิก็ต้องทำหน้าที่

มองในมุมของเศรษฐศาสตร์ การกบฏมีต้นทุนสูงมากและอาจขาดทุนได้ง่าย จากตัวเลขในอดีตแสดงว่าโดยทั่วไปผลลัพธ์ของการขาดทุนคือความตาย เชื่อว่าก่อนจุดี้จะกบฏคงเคยอ่านตำราประวัติศาสตร์มา นักต่อนักแล้ว แต่โบราณกาลนับรวมทั้งราชวงศ์น้อยใหญ่ทั้งสมัยคนเถื่อนห้าเผ่า สิบหกแคว้นย่อยและห้ายุคสิบประเทศรวมกัน อ่องที่เคยกบฏแล้วสำเร็จนับตัวได้จริงๆ ประมาณว่าแค้นนี้มีมือก็พอไม่ต้องไปรบกวานนิ้วเท้า

ย่องให้แคบอีกหน่อย เอาเฉพาะยุคใหม่เช่นราชวงศ์หมิงก็พอ จุดี้

ก็จะพบอย่างน่ายินดีว่าจนถึงบัดนี้สติยังคงเป็นศูนย์ และจิตตัวเองก็ไม่ค่อย
มั่นใจกว่าจะทำลายสตินี้ได้ ถ้ามีคนบอกจู่ตัวลงทุนด้วยเงินก้อนหนึ่ง
เขาก็ถกถกได้ ถ้าล้มเหลวก็สูญเสียเงินเท่านั้น ประมาณว่าต่อไปก็ต้องไปกู้
จากธนาคารจู่ดีก็คงยอม

น่าเสียดายที่โลกใบนี้ไม่มีโอกาสเช่นนี้ และไม่มีใครรับประกันเช่นนี้
ได้ สำหรับจู่ดีแล้วต้นทุนในการกบฏแพงมาก จู่งปาในครานั้นเหลือ
ชีวิตเตนตายอย่างเดียว พ่อแม่ตายหมดแล้ว ทั้งเนื้อทั้งตัวก็ไม่เหลืออะไร
อ้อมท้องคนเดียวก้ออ้อมทั้งบ้าน ไม่มีงานทำ ไม่มีเงินฝากธนาคาร กล่าวได้ว่า
เป็นเมล็ดพันธุ์การกบฏมาตั้งแต่เกิด แต่ก็เพราะเช่นนี้แหละ ก่อนที่เขา
จะกบฏยังคงคิดโน่นคิดนี่ล้งเลอยู่ยาวนานสองนาน

แต่จู่ดีไม่เหมือนกัน เขาเกิดในตระกูลฮองเต้ มีบ้านมีเมียมีลูกและ
ยังมีลูกน้องอีกกว่าสิบหมื่นที่รอฟังคำสั่งทุกเมื่อ การบันเทิงในตำแหน่งก็มี
ครบครัน ถ้าอยากหาอะไรพิเศษหน่อยออกจากบ้านเลียวซ้ายไปไม่ไกลก็
จะมีเพื่อนบ้าน - ชาวมองโกล จะได้รับให้สมอยาก แต่เกิดกบฏแล้วล้มเหลว
ตำแหน่งลูกเมียลูกน้องต้องหายหมด แถมคงเอาชีวิตไม่รอดเป็นแน่

การคำนวณนี้คงต้องพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบจริงๆ

เพราะเส้นทางสายนี้ไปแล้วมีวันทวนกลับ

เวลานี้มีคนคนหนึ่งทำลายความล้งเลของจู่ดีจนหมดสิ้น และ
เปลี่ยนแปลงโชคชะตาของเขาอย่างสิ้นเชิง

ขณะจู่ดียังล้งเลอยู่ ขุนนางคนสำคัญสองคนของเจี้ยนเหวินตี้คือ
หวงจื่อเฉิงกับฉินไท่กลับเตรียมลงมือแล้ว จะว่าไปก็ตกลงสิ้นดี แม้สองคนนี้
จะเป็นบัณฑิตฝ่ายบู๊ กลับทำตัวเลียนแบบคนโบราณขึ้นไปห้องทั้งหลาย
บอกว่าวันนี้บัดขัยคนนี้ พรุ่งนี้จัดการอิกรายและแล้วจึงเกิดข้อโต้แย้ง
อย่างรวดเร็ว แต่สองคนนี้ก็กลับถือดี คนหนึ่งบอกว่าตนเชี่ยวชาญพิชัยยุทธ์
อีกคนบอกว่ามีกลศึกอุบายเพียบพร้อม ไม่มีใครยอมใคร

ความจริงพวกเขาไม่ต้องทะเลาะกันก็ได้ เพราะในเวลานั้นยอดขุนชื่อ

ของแผ่นดินยังเป็นอีกคน และที่โชคร้ายคือคนคนนี้บังเอิญเป็นศัตรูของ พวกเขา และคือผู้ที่เปลี่ยนแปลงโชคชะตาของजूตีนี้เอง

■ หลวงจีนอีกรูป

หงอู่ศกปีที่สิบแปด (1385) จุหยวนจงทำการคัดเลือกหลวงจีน สิบรูป เตรียมจะเสนอให้เป็นผู้สวดมนต์เทศนาธรรมแก่ฟานอ๋องทั้งหลาย สำหรับหลวงจีนที่จิตใจมิได้สงบนักเหล่านี้ การเลือกอยู่กับฟานอ๋ององค์ใด เป็นเรื่องสำคัญมาก ก่อนที่พวกเขาจะมาถึง เหล่าหลวงจีนก็พากัน จับกลุ่มคุยกันถกกันว่าองค์ไหนรวยกว่า องค์ไหนมีอำนาจมากกว่า องค์ ไหนทำเลดีน้ำท่าสมบูรณ์

มีเพียงหลวงจีนตัวเหียนรูปเดียวที่ไม่กระโดดกระตากดูเหมือน จะไม่สนใจเรื่องเหล่านี้ แต่ความจริงเขาพลุ่งพล่านยิ่งกว่าใคร เพราะเขา กำลังรอจังหวะนี้และรอมานานแล้วด้วย

ครูเดียวบรรดาฟานอ๋องก็มาถึง เสียงจ้อแจของเหล่าหลวงจีนก็ เงียบลง พวกเขารู้ว่าหน้าที่สำคัญของการตัดสินโชคชะตาของตนมาถึงแล้ว

หลวงจีนตัวเหียนชำเลืองมองคนที่ตนรอคอย ในที่สุดเขาก็มาแล้ว

जूตีเยื้องย่างมาพร้อมรอยยิ้มที่เป็นโลโก้ประจำตัว เขาไม่ทันสังเกต เห็นตัวเหียน ขณะกำลังจะเดินผ่าน หลวงจีนผู้สงบปากสงบคำมา ตลอดจนหันเปิดปาก “ฝ่าพระบาทเหียนอ๋อง หลวงจีนยากไร้ยินดีติดตาม ท่าน”

जूตีงุนงง เขาหันกลับไปดูหลวงจีนผู้ปวารณาตนเอง ยิ้มน้อยๆ พลังถามคำถามที่ดูเหมือนจำเป็น “ทำไมหรือ?”

“หลวงจีนมีของขวัญชิ้นใหญ่จะมอบให้”

คราวนี้जूตีชักสนใจ ตนเองมีศักดิ์สูงส่งเป็นถึงฟานอ๋อง อยากรู้ ได้ อะไรก็ได้หมด เจ้าหลวงจีนยากไร้ยังมีของขวัญอะไรให้ตนได้?

“อ้อ ของขวัญอะไร?”

นี่เป็นจังหวะหัวเลี้ยวหัวต่อ จะลังเลอีกไม่ได้แล้ว ของขวัญนี้ต้องโดนใจแน่!

“ถ้าท่านอ่องใช้สอยซ้ำ หลวงจินยากไรรินดีมอบหมวกขาวใบหนึ่งแก่ท่านอ่อง!”

จู่ดีฟังแล้วหน้าเปลี่ยนสีทันที แม้เขาจะเรียนหนังสือมาไม่มาก แต่อักษรคำว่าอ่องเพิ่มคำว่าขาวไว้ข้างบนคือตัวอะไรเขาอย่ามรู้ เขาริบเดินมาเบื้องหน้าตัววเหยียนตวาดเบาๆ ว่า “เจ้าเป็นใคร ไม่อยากมีชีวิตแล้วหรือ?”

ยามนี้ตัววเหยียนกลับหัวเราะแต่ไม่พูด ดูเหมือนไม่ได้ยินประโยคนั้น กลับตาเข้าฉานหน้าตาเฉย

นี่ช่างเข้ายวนจริงๆ เขาต้องมาหาซ้ำอีกแน่

และแล้วก็เป็นความจริง ครูเดียวเสียงกระซิบก็ดังที่ข้างหู “ตามซ้ำมาเถอะ”

รอยยิ้มผุดขึ้นที่มุมปาก ยุคของซ้ำมาถึงแล้ว ซ้ำจะพลิกฟ้าคว่ำดินให้ดู!

■ ขุนนางทรราช

โลกใบนี้มีคนมากมายต่างอาชีพกัน คนเพาะปลูกคือชาวนา คนค้าขายคือพ่อค้า คนปะๆ ชุนๆ คือคนทำงานฝีมือ พวกเขาล้วนเป็นหน่วยหนึ่งของมวลมนุษย์ และท่ามกลางพวกเขายังมีคนอีกจำพวกหนึ่งที่ไม่อยากทำอาชีพเหล่านี้ พวกเขาเลือกอีกเส้นทางหนึ่ง – เรียนหนังสือ

ตั้งแต่คำสอนของปราชญ์จนถึงวิถีโลก พวกเขาต่างร่ำเรียนมาจนเจนจบ และจากตำราเหล่านี้พวกเขาได้เกาะกุมธาตุและจิ้งหะบางอย่าง ทำให้พวกเขาสามารถมองโลกใบนี้อย่างมีสติ เหตุผลและเป็นภาวีสัญขณะเดียวกันระบบการสอบก็กลายเป็นช่องทางสำคัญสำหรับพวกเขาในการเข้ารับราชการ และแล้วจึงมีคนเรียนหนังสือมากมายที่เดินตามทางสายนี้ จนกลายเป็นขุนนางของฮ่องเต้ในสังคมศักดินาและช่วยฮ่องเต้

ครองแผ่นดิน

ในบรรดาขุนนางเหล่านี้ บางคนเป็นคนเก่งและอาศัยความสามารถ กลายเป็นยอดคน พวกเขาวินิจฉัยปัญหาได้แม่นยำกว่าใคร รู้จักคว้า โอกาสและยังสามารถคลี่คลายปัญหาเป็นอย่างดี เราเรียกคนเหล่านี้ว่า ขุนนางผู้มีความสามารถ ที่เรียกว่าขุนนางผู้มีความสามารถมิใช่เพียง หมายถึงตงฉินขุนนางผู้จงรักภักดี ขณะเดียวกันก็รวมทั้งขุนนางกังฉินด้วย เป็นเพียงการบรรยายถึงความสามารถของคนมิใช่จุดยืน

คนเหล่านี้ล้วนเป็นคนเก่งอย่างแท้จริง แต่ยังคงจำแนกได้ตาม จำนวนคนและการใช้สอยที่ต่างกันเป็นสามระดับ

ประเภทแรกคือขุนนางผู้ปกครองแผ่นดิน คนประเภทนี้มีแทบทุกยุค ทุกสมัย พวกเขายึดถือคำสอนของปราชญ์โบราณ ยึดถือวิถีแห่งวิญญูชน จุดร่วมของพวกเขาคือจัดการงานหลวงได้ดี ดูแลงานระดับชาติ ฮ่องได้ มีขุนนางประเภทนี้ไว้ใช้สอย ก็จะสามารถทำให้แผ่นดินร่มเย็นเป็นสุข ตัวแทนของคนประเภทนี้มีมากมาย เช่น เหยาฉงและซ่งจิ้งในสมัย ราชวงศ์ถัง เป็นต้น คนแบบนี้มีให้เห็นอยู่เสมอ พวกเขาคือผู้สร้างสรรค์

ประเภทที่สองคือขุนนางทรราช พวกเขามีใช้กังฉินแต่เป็นต้นตอ ของความวุ่นวาย ที่พวกเขายึดถือคือเล่ห์เพทุบาย ชำนาญการใช้อำนาจ กุศโลบายและหน้าด่านเป็นที่สุด ที่ต่างจากคนประเภทแรกคือพวกเขา มักล้มลุกคลุกคลานในสังคมอยู่หลายปี ผ่านร้อนผ่านหนาวมามาก รู้ซึ้ง ถึงด้านมืดของมนุษย์ คนเหล่านี้มีความสามารถสูงมาก มักสามารถ ทำให้ยุคสมัยหรือราชวงศ์ที่รุ่งเรืองล่มจม ตัวแทนของคนประเภทนี้เช่น อานลู่ซาน คนประเภทนี้พบไม่มาก พวกเขาจัดเป็นผู้ทำลาย

ประเภทที่สามคือขุนนางผู้กอบกู้ กล่าวได้ว่าเป็นเผ่าพันธุ์ที่หายาก มาก อัตราการสืบทอดประมาณว่าต่ำกว่าหมีแพนด้าเสียอีก มักต้องเป็น ร้อยปีจึงจะมีสักคน คนประเภทนี้มีข้อเด่นของสองประเภทข้างต้น รู้ซึ้ง ในคำสอนของขงจื้อเม่งจื่อ ขณะเดียวกันก็เจนจบในเพทุบาย พวกเขา สามารถพลิกแพลงวิธีการต่างๆ ในการบริหารแผ่นดินและใช้ความสามารถ

ของตนไปต่ออายุให้กับรัชสมัยที่กำลังเสื่อมถอย ตัวแทนของคนประเภทนี้ เช่น จางจวีเจิ้ง (อัครมหาเสนาบดีราชวงศ์หมิงในรัชศกหลงซิ่งและว่านลี่) คนประเภทนี้พบน้อยมาก พวกเขาจัดเป็นผู้ปกป้อง

และตัวเหยียนผู้นี้ก็คือขุนนางทรรราชตัวจริง

เขามีใช้นักบวชแท้จริง ก่อนออกบวชเขาเคยเจนจบในตำรับตำรา ผ่านชีวิตมาอย่างโชกโชน เคยมีอุดมการณ์สูงส่งอยากแทนคุณแผ่นดิน กลับไม่มีแม่ที่จะซุกหัวนอน ชื่อเดิมของเขาคือเหยาก่วงเสี่ยว

■ เหยาก่วงเสี่ยว

เหยาก่วงเสี่ยวเป็นชาวเมืองฉางโจว (อำเภออู่ มณฑลเจียงซูในปัจจุบัน) เกิดเมื่อเจิ้งจื้อศกปีที่หนึ่ง (1335) เล็กกว่าจูหยวนจางเพียงเจ็ดปี เขาผู้เกิดมาท่ามกลางกลียุคเป็นผู้ใฝ่รู้รักการเรียนมาแต่เล็ก เชี่ยวชาญการแต่งบทกลอนและวาดภาพ อายุสิบสี่ออกบวชเป็นหลวงจีน ชื่อตัวเหยียนเป็นผู้คบหาสมาคมอย่างกว้างขวาง มีความสัมพันธ์ที่ไม่เลวกับบัณฑิตผู้มีชื่อเสียงในยุคนั้น เช่น หยางจีและซ่งเหลียน เป็นต้น

แต่ที่เขาเล่าเรียนมากกลับมิใช่ศาสตร์ “หลี่เสวีย” ของเฉิงเฮ่า เฉิงอี้ กับจูซิงนักปราชญ์สมัยซ่งซึ่งได้รับยกย่องในสมัยนั้น ซึ่งในความเป็นจริง นักบวชศึกษาตำราพวกนี้ก็ไร้ประโยชน์ แต่ที่น่าแปลกคือเขาไม่ศึกษาคัมภีร์ของพุทธศาสนา ที่ประหลาดยิ่งกว่าคือแม่เขาจะเป็นหลวงจีนแต่กลับกราบไหว้สักการะเป็นอาจารย์! การนับถือศาสนาก็เอามาทำเป็นสากลได้ นับว่าประหลาดจริงๆ

นักพรตผู้เป็นอาจารย์ของเขาก็ไม่ธรรมดา ชื่อของเขาคือสี่อั้งเจิน คนผู้นี้เป็นคนประหลาด เป็นนักพรตแท้ๆ แต่ไม่สกดยาอายุวัฒนะและครองธรรมตามแนวเต๋า กลับสนใจค้นคว้าวิชาอินหยางนอกตำรา ตัวเหยียนติดตามเขาก็เรียนรู้สิ่งเหล่านี้มาด้วย

ที่เรียกว่าศาสตร์อินหยางนอกตำรานั้นมีประวัติความเป็นมายาวนานมาก เนื้อหาของวิชากว้างขวางซับซ้อน ประกอบด้วยโหราพยากรณ์การ

ทำนายทายทัก ดาราศาสตร์ การใช้เลขที่กลิ้งชิงอำนาจ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ คนสมัยนั้นถือว่าเป็นวิชานอกกลุ่มนอกรอย วิชาญจะดูแคลนและไม่เข้าใจเลย แต่ในความเป็นจริงศาสตร์ยिनหยางนับเป็นศาสตร์ที่เข้าใจและวิเคราะห์ สังคมได้อย่างลึกซึ้ง กล่าวได้ว่าเป็นข้อสรุปจากประสบการณ์ของบรรพชน ในอดีต

จะว่าไปแล้วคนที่เรียนศาสตร์จำพวกนี้ไม่ใช่คนดิบตีอะไร คนดี ๆ ก็ ไม่เรียนกัน เพราะการสอบรับราชการสมัยนั้นก็ไม่สอบวิชายिनหยางพวกนี้ แต่คนที่รู้ศาสตร์นี้กลับมักเป็นคนมีอุดมการณ์ใหญ่โตอยากครองแผ่นดิน และกล้าที่จะเปลี่ยนราชวงศ์ ใช้ภาษาปัจจุบันคือนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้สังคม ไม่เป็นสุข นอกจากนั้นคนที่เรียนศาสตร์พวกนี้ยังคงมีหลักประกันในการ ดำรงชีพ ถ้าเลขร้ายไม่ประสบผลก็ยังไม่เป็นหมอดูเลี้ยงชีพได้

นักพรตที่ไม่ปรุงยาอายุวัฒนะ หลวงจีนที่ไม่สวดมนต์ ศาสตร์นอกกลุ่ม นอกรอยแขนงหนึ่ง ตัวเวี่ยนก็เติบโตมาในสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ พอโต เติบโตก็กลายเป็นคนเจ้าเล่ห์เพทุบาย เขาอ่านหนังสือมากมาย เคย เห็นโลกกว้างมาแล้ว รู้ซึ่งในความน่าเกลียดของสันดานมนุษย์ เกาะกุ่ม เคล็ดวิชาการแสวงหาอำนาจ ที่สำคัญที่สุดคือเขาคิดทำการใหญ่

ปัญหาที่อยู่ตรงนี้แหละ แม้เขาจะคบหากับนักปราชญ์ รู้ซึ่งในกลศึก แต่กลับไม่มีหนทางให้แทนคุณแผ่นดิน เพราะการสอบในสมัยนั้นสาระ สำคัญคืออักษรศาสตร์ ไม่มีการสอบความรู้แขนงอื่น และที่เขาเรียนมา ก็ดูเหมือนยามปกติจะใช้อะไรไม่ได้เลย มีความรู้แต่ไม่ได้ใช้และไม่มีที่จะใช้ ด้วยเหตุนี้จึงมีระยะเวลาหนึ่งค่อนข้างยาวนานที่ตัวเวี่ยนอัดอัดมา ตลอด

บางทีชาตินี้คงหมดหวังที่จะเป็นคนเหนือคนแล้ว เขาเริ่มถอดใจ

ในเมื่ออยู่บ้านก็กลุ่มเปล่าๆ จึงออกไปท่องเที่ยวดีกว่า นักบวชจะ ไปเที่ยว จุดหมายที่ดีที่สุดยังคงเป็นวัดวาอาราม และแล้ววัดวาทั่วแผ่นดินจีน ส่วนมากจึงมีรอยเท้าของเขาทิ้งไว้ และเมื่อไปเที่ยวที่วัดชงซานก็บังเอิญ พบกับคนที่มีอิทธิพลต่อชีวิตเขาคนหนึ่ง คนผู้นี้ช่วยทำนายชะตาให้กับ

ตัวเหียนผู้เฒ่าเจนนายทนายทัก และบ่งบอกโชคชะตาในอนาคต
ของเขาอย่างแม่นยำ

คนคนนี้ชื่อหยวนก่ง เขาต่างจากตัวเหียนที่เป็นหมอดูสมัครเล่น
เขาเป็นโหรามืออาชีพ โหราพยากรณ์เป็นอาชีพเก่าแก่ที่มีประวัติมายาวนาน
พวกเขาโด่งดังมากในประวัติศาสตร์ สาเหตุสำคัญเพราะสามารถบอก
เหตุการณ์ล่วงหน้าได้หลายสิบปี ยิ่งแม่นยำกว่ารายงานพยากรณ์อากาศ
เสียอีก และความมีชื่อเสียงยิ่งเพิ่มสีสันความลึกลับของคนกลุ่มนี้ ที่
เป็นตัวแทนได้ก็คือคำพูดของสวีเซา (เขาฮิวในเรื่องสามก๊ก) ที่ทำนายว่า
โจโฉจะเป็นทรราชยอดคนโกงในกสิยุค

หยวนก่งไม่รู้จักตัวเหียน แต่พอเห็นตัวเหียนเขาก็ตกใจและ
ทำตัวเหมือนหมอดูตามถนนสมัยนี้ วิ่งไล่ตามตัวเหียนไปจะช่วยดู
โชคชะตาให้ได้ (ไม่รู้ว่าจะเก็บเงินหรือเปล่า) และยังให้คำวิจารณ์ไว้ว่า “โลกนี้
ทำไมจึงมีหลวงจีนประหลาดเช่นท่าน! สองตารูปสามเหลี่ยม ดูราวกับ
เสื่อป่วย คนเช่นท่านชอบการเช่นฆ่าเป็นสันดาน วันข้างหน้าท่านจักเป็น
เช่นเดียวกับหลิวปังจง!”²

ถ้าวันนี้ท่านเดินอยู่บนถนนแล้วมีหมอดูมาทักเช่นนี้ ประมาณว่า
ท่านไม่เพียงไม่ให้เงินแถมยังต้องต่อว่าอย่างหนักด้วย แต่ตัวเหียนไม่มี
ปฏิกิริยาเช่นนี้ เขาดีใจมาก ตาสามเหลี่ยม ชอบเช่นฆ่า คำวิจารณ์เช่นนี้
กลับทำให้ตัวเหียนดีใจ จากจุดนี้คงพอจะรู้ว่าคนผู้นี้คือบุคคลอันตราย

ณ ที่นี้คงต้องพูดถึงหลิวปังจง เขาคือใครหรือ ทำไมตัวเหียนจึง
ยึดถือเป็นไอดอล

หลิวปังจงก็เป็นหลวงจีนเช่นกัน ถ้าเชื่อมโยงจนถึงจุงปาและ
ตัวเหียนในเวลาต่อมา ดูท่าอาชีพหลวงจีนในยุคนี้ นับเป็นอาชีพ
อันตราย มักเป็นที่รวมตัวของพวกนอกกฎหมาย หลิวปังจงเป็นคน
ราชวงศ์หยวน ขณะที่พระเจ้ากูบไล่ชานยังมีได้ขึ้นครองราชย์ ก็ถูกกูบไล่ชาน

² หลิวปังจง 1216-1274 ยอดขุนพลและอัศวินมหาเสนาบดีราชวงศ์หยวนยุคแรก

เล็งเห็นว่าเป็นผู้ทรงภูมิและรับไว้ใช้สอย เป็นผู้มีความชอบอย่างใหญ่หลวง ในการช่วยกบฏไล่ข่านสถาปนาราชวงศ์หยวน

การยึดถือไอดอลเช่นนี้ ตัวเวี้ยนอยากทำอะไรคงเดาได้ไม่ยาก

ตัวเวี้ยนมิใช่คนไร้กิเลสตัณหา ระหว่างหลงอยู่ศกภูยวนจางเคยสั่งให้หลวงจีนที่รู้ศาสตร์ของหฺรู (สำนักขงจื้อ) ไปสอบที่หลี่ปู้หรือกระทรวงศึกษาธิการบวกรวมกระทรวงต่างประเทศในปัจจุบัน ตัวเวี้ยนคิดว่าโอกาสนี้ไปสอบรับราชการ ผลการสอบเป็นอย่างไรไม่ทราบแน่ชัด แต่ถึงอย่างไรเขาก็ไม่ได้เป็นข้าราชการ นี่ทำให้ตัวเวี้ยนผิดหวังมาก เขาจึงต้องรอคอยต่อไป

ในที่สุดเขาก็คว้าโอกาสครั้งนี้ในหงอู่ศกปีที่สิบแปด (1385) ติดตามเวี้ยนอ่องไปเป่ย์ผิง และได้เป็นเจ้าของาวาสวัดชิงโซ่

ถ้าเขาเป็นแค่เจ้าอาวาสจริงๆ ก็คงไม่เกิดเรื่องมากมาย

หลวงจีนที่ควรสวดมนต์ในวัดคนนี้ไม่ไหวจริงๆ ขอบเขตการเคลื่อนไหวของเขามีใช้วัด หากเป็นจวนท่านอ่อง วันแล้ววันเล่า ปีแล้วปีเล่าเขาเอาแต่พรั่บอวกูตั้งอยู่เรื่องเดียว - กบฏ

ดูจากข้อมูลประวัติศาสตร์ในยุคหลัง ตัวเวี้ยนมิใช่คนละโมภในตำแหน่งราชการและไม่ชอบแก้วแหวนเงินทอง คนที่ไม่ต้องการชื่อเสียงและผลประโยชน์กลับพรั่บกล่าวแต่การก่อกบฏ กลัวแต่ว่าแผ่นดินจะไม่วุ่นวาย นับว่าประหลาดจริงๆ เขาต้องการอะไรหนอ?

ชัดเจนมาก ตัวเวี้ยนเป็นคนสติสัมปชัญญะครบถ้วน เขามีใช้กินอิมไม่มีงานทำ การกบฏก็เชื่อว่าจะเป็นกิจกรรมบันเทิงที่ดี ทำไมเขาจึงใส่ใจนัก? ถ้าเราวิเคราะห์จากประสบการณ์ชีวิตของเขา ก็น่าจะหาคำตอบได้ไม่ยาก แรงขับที่อยู่ใใจของเขาคือ - อุดมการณ์

ตัวเวี้ยนเป็นคนตกอับ เขารอบรู้โบราณจวบปัจจุบัน มีภูมิความรู้เต็มท้องกลับไม่ถูกใช้สอยด้วยสาเหตุุนานัปการ ปีที่เขาถูกจับไปเป่ย์ผิง เขาอายุห้าสิบปีแล้ว วันเวลาเหมือนสายน้ำที่ไม่หวนกลับ ทั้งร่องรอย

มากมายไว้บนใบหน้า แต่กลับเคี้ยวรำจวนจิตใจเขาแข็งแกร่งยิ่งขึ้น การ
รอคอยครั้งแล้วครั้งเล่า ความผิดหวังครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้ผู้สูงวัยที่
ควรอยู่เฝ้าบ้านกลายเป็นเหมือนถังระเบิด เมื่อใดที่มีชนวนเหมาะสมก็
พร้อมจะระเบิดได้ทุกเมื่อ

จุดนี้คือสายชนวนเส้นนั้น และยุคสมัยที่วุ่นวายก็คือโอกาส